

VOCABULARIO BLOQUE II (S. XVIII)

Antigo Réxime. - Sistema político, económico e social que se iniciou en Europa no **século XVI** e que acadou a súa plenitude no **século XVIII**. Caracterizouse por unha economía de base agraria, a permanencia das estruturas feudais, a sociedade estamental baseada nos privilexios dunha minoría e a monarquía absoluta como forma de goberno. Estes trazos foron desaparecendo como consecuencia dos cambios introducidos pola **Revolución Francesa**.

Catastro de Ensenada. - Primeiro **censo moderno** do reino de Castela (excluíndo as provincias forais), sobre a poboación e as propiedades dos veciños (catastro) realizado entre 1750 e 1753. O **Secretario de Despacho** de **Fernando VI**, o **marqués da Ensenada**, pretendía reformar a facenda substituíndo os impostos tradicionais por unha **contribución única** sobre o patrimonio. Neste catastro buscouse realizar un control de todos os súbditos, incluso dos estamentos privilexiados, polo que cada individuo declaraba as súas propiedades divididas en parcelas e o contido das mesmas. Non se aplicou posto que foi rexeitado pola nobreza.

Decretos de Nova Planta. - Conxunto de decretos promulgados por **Filipe V**, entre **1707** e **1716** que impoñían nos territorios da **Coroa de Aragón** (Aragón, Valencia, Mallorca e Cataluña), a organización político-administrativa de Castela, eliminando os seus privilexios forais, leis e institucións debido á súa rebelión na **Guerra de Sucesión** e ter tomado partido por **Carlos de Austria**. Permitiron a implantación dun modelo de estado centralista pois os reinos da **Coroa de Aragón** convertéronse en provincias gobernadas por un capitán xeneral e todo o territorio da monarquía española pasou a ter un sistema de goberno uniforme, coa soa excepción de **Navarra** e as **Provincias Vascas** que polo seu apoio a **Filipe V** puideron conservar os seus foros.

Despotismo Ilustrado. - Variante política do absolutismo monárquico que se estendeu por Europa a mediados do século **XVIII**. Os monarcas pretendían reformar e racionalizar a administración, a economía do país e o desenvolvemento educativo e cultural do pobo pero sen alterar as bases sociais (sociedade estamental) e políticas (absolutismo) do **Antigo Réxime**. Pretende facer unha síntese entre o absolutismo e as novas ideas da Ilustración. O seu lema foi: *“todo para o pobo, pero sen o pobo”*. En España o mellor expoñente do despotismo ilustrado foi **Carlos III**, aínda que as súas reformas foron de carácter limitado.

Motín de Esquilache. - Revolta popular protagonizada polo pobo de **Madrid** en **1766** contra **Esquilache**, ministro de **Carlos III**. A causa foi a orde que prohibía os xogos de azar, o uso da capa longa e o sombreiro de aba ancha (xa que permitían ocultar de noite a identidade e as armas). A orixe do conflito estaba no descontento social pola suba do prezo do pan, provocada polas malas colleitas e a especulación, e a xenofobia provocada pola abundancia de ministros italianos. Esta situación foi manipulada por grupos nobiliarios e eclesiásticos contrarios ás reformas de **Carlos III**. Tivo como consecuencia a destitución de **Esquilache** e a ralentización das reformas, emprendidas agora por ministros españois.

- **Paz de Utrecht.** - Tratado asinado en 1713 entre as potencias europeas e que puxo fin á **Guerra de Sucesión** e que foi complementado co de **Rastatt** de 1714. Estes acordos estableceron en Europa un novo sistema de relacións internacionais baseado no equilibrio entre as grandes potencias europeas. Nos tratados **Filipe V de Borbón** foi recoñecido como rei de España (tras ter renunciado aos seus dereitos ao trono francés) a cambio de concesións a **Gran Bretaña** (**Xibraltar**, **Menorca** e privilexios comerciais con América) e cesións territoriais a **Austria** (**Flandres** e **Nápoles**) e **Saboia** que supuxeron que España perdera as súas posesións europeas.

- **Regalismo borbónico.** - Política de control e limitación do poder da igrexa levada a cabo polos Borbóns en España no século **XVIII** no marco da potenciación do absolutismo real. Afirmaba a superioridade da autoridade dos reis sobre a Igrexa do territorio sobre o que reinaban. Entre outras medidas impuxeron o **padroado rexio** ou dereito do rei en presentar ou nomear candidatos para ocupar sedes eclesiásticas vacantes e o **placet** ou dereito do rei a autorizar a publicación e divulgación dos escritos papais no propio reino. A medida regalista máis radical foi a expulsión dos xesuitas e a confiscación de todos os seus bens en 1767, durante o reinado de **Carlos III**, polo seu voto de obediencia ao Papa e baseándose na acusación de que promoveran conspiracións políticas instigando o motín de **Esquilache**.